

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 28. Zettortdeenâ 13tâ Jubli 1844.

• Sarunaschanahs fahda tehwa ar sawu dehlu pahr fauli mehnesi un swaigsnehm.

Tehws ar sawu maso dehlu, Kahrlis wahrda, bija us kahdu tuwu zeemu sehrst aisgahjusch. Bija jaw wehli ruddeni un faule bija nogahjuse kad tee no zeema us mahjahm dewahs atpakkat.

Tai jaukâ ruddens wakkarâ winnu dwehseles bija wiffai mohdrigas un lihsginas, un arri ne warr zittadi buht pee tahdeem laudin, kas sawu leelaku preeku un patifschanu pee debbes spibdekleem mekle un atrohn. Tahds neapraftams preeks bija ir muhsu zelleneekeem. Pee skaidras debbes pilns mehnesis jauki spibdeja; tam rinkfi apfahrt swaigines mihligi spihgutoja, un gaisa dsestrums, Kahrla garus, tam pahri pahr plez-zeem sprohgâs karradamus mattus, wehdinaja lehni puhdamâs;

Bet Kahrlis par stalta mehnescha spibdumu wiffuwairak preezajahs un us tehwu fazzija: Teht, zil labbi, kad mihlsch mehnestinsch tâ gaischi spihd.

Tehws. Kapehz?

Kahrlis. Nu, — kad mehnestinsch ne spibbetu, tad buhtu tumsch un mehâs lehti apmal-ditohs.

Tehws. Tâ irr gan, mihlais Kahrlin, bet laipnigs mehnescha spibdums ir bes tam muhsu azzim gauschi patihkams irr.

Kahrlis. Bet no kam mehnestinsch gan tâ spihd?

Tehws. No tam, dehlin, kâ faule tam prettim spihd.

Kahrlis. Bet faule jaw taggad tur naw.

Tehws. Saule irr arweenu turpatt fur bijuse, tikfai ween kâ mehâs to arween ne redsam.

Greefees apfahrt, ahre tâ, (un apgreeschahs ar mugguru prettim mehnesi) nu, woi tu mehnesi weht redsi?

Kahrlis. Ne teht', taggad es redsu tam ittim prettim — ahre, tur winnu kohu.

Tehws. Usskattees tif us winna gallohtni, woi tu arri sinni no kam ta tif gaischa irr?

Kahrlis. Tapehz kâ mehnestinsch tai spihd prettim.

Tehws. Nu reds! tâ tas irraid ir ar fauli un mehnesi. Tâ kâ tu nupatt effi atgreesees apfahrt, tâpatt atgreeschahs ir muhsu semme bes mitteschanas apfahrt; kad nu ta weeta fur mehâs dsihwojam no faules atgreeschahs nohst, tad mehâs winnu wairs ne redsam, jebschu winna arweenu wehl turpatt irr un paleek fur bijuse. Greefees nu gluschi apfahrt, kamehr tu mehnesi atkal eeraugi.

Kahrlis. Woi tâ? — Ja trafs! nu es mihlu mehnestinu atkal redsu.

Tehws. Rih't agri, kad muhsu semme buhs gluschi apfahrt apgreesusees, tad mehâs ir fauli atkal redsesim.

Kahrlis. Bet kas tad mehnestinsch ihsti irr?

Tehws. Tahda patte lohde kâ muhsu semme, tomehr dauds masaka.

Kahrlis. Kâ tu, teht', to sinni?

Tehws. To esinu patâ ar sawahm azzim redsejis.

Kahrlis. Woi tad tu effi tur bijis?

Tehws. Tur gan ne esinu bijis, bet zaur fihkeri esinu redsejis; zaur fihkeri wehl ir to warr redseht, kâ eeksch mehnescha irr kalni un eeleijas.

Kahrlis. Wai, tebt! ir es gribbu redseht.

Tehws. Rabbi, bet schim brihscham tewim irr mannam wahrdam jatizz, lihds kamehr pats dabbust ar sawahin azzim redseht.

Kahrlis. Woi faule arri tshs pulka swaig-snes apspihd, ka winnas ta mirdsedamas spih-gulo?

Tehws. Daschas gan. Bet wairak no tahm irr tahdas, kas paschas irr faules, un laifam, ta zerrejain, atkal tshs zittas tahdas paschas lohdes, kas ka muhsu femme irr, sakilda un apspihd.

Kahrlis. Nu tad jaw us tahm buhs arri zilwefi, stahdi un daschdajchadi raddijumi, tapatt ka us muhsu femmi?

Tehws. Ta gan dohmajams, ka winnas arri apdsihwotas irr; bet kas winni par eedsihwotajeem, to dehlin, ne warram sinnaht.

Kahrlis. Bet muhsu faule irr pulku leelaka, ne winnas faules.

Tehws. Ne uskehri wifs dehls! Turpret-tin winnas faules irr dauds leelakas, ne ka muh-seja; winnas tadehl ween tik leelaks buht masakas, ka tshs no mums dauds tahlafu irr.

Kahrlis. Muhsu faule tad gan tik warren tahlu no mums ne buhs.

Tehws. Irr gan, dehlin mihlais! Ta jaw no mums tik tahlu irr, ka tu to wehl ihsti ne mahli nojehgt. Riht' irr tawa dsimschanas deena, un nu tu buhsi astonus gaddus wezs. Kad es riht sawu plinti nehmis, to ar lohdi pee-lahdetu, un us fauli ischautu, un kad schi lohde skrectu arween prohjam tik ahtri, ka kad winna ischawjoht no plintes nahf ahra. apdohma jell zif tahlu ta eefsch diwidemit un tschetrahin stundahin ta skreedama aieskreetu?

Kahrlis. Tahlu, tahlu!

Tehws. Das tomehr wehl naw nekas prett faules tahkumu. Bet ko dohma: kad schi lohde zauru wesselu neddelu skrectu arween prohjam?

Kahrlis. Tad jaw winna fenn tur faule buhtu.

Tehws. Ne, mihlais Kahrlin, un kad wianna ir wesselu gaddu skrectu, tad tomehr wianna faule wehl ilgi ne eefneegtu.

Kahrlis. Saule wehl ilgi ne eefneegtu? Nu zif tad ilgi winnai wajjadsetu skrect, kamehr lihds fauli nahf?

Tehws. Diwidemit un peejus gaddus. Leez wehra: mehnesis irr no mums peezesmit-tuhkstoschas juhdes tahlu, bet faule irr tschet-simts-reises peezesmittuhkstoschas juhdes tahlu.

Kahrlis. Ak tarwu leelu ugguni, kas tur degg!

Tehws. Ra faule naw un ne warr buht ugguns, to tew pascham bes mannas teilschanas wajjaga nojehgt.

Kahrlis. Saule ne irr ugguns? — Teht, nu tu mello! Wianna taf irr wersine, kas silba un neweens ne warr eefsch winnas eefst-titees.

Tehws. Un tomehr naw ugguns.

Kahrlis. Ih — kapeh3 tu dohma ka naw ugguns?

Tehws. Nu klauses. Kad wiffus muhsu femmes meschus weena kohpa jeb tschuppâ sa-krautu un tad eedebfinatu.

Kahrlis. Buhtu leela leela wersine!

Tehws. Bet schi wersine ar laiku paliktu masaka un masaka un pehdigi . . .

Kahrlis. Pehdigi buhtu leela kaudse pelnu.

Tehws. Nu reds! ja nu faule buhtu ugguns, un ja winna buhtu, ne sinnu zif leela, tad tomehr ar laiku tai wajjadsetu masakai palikt un jaw fenn pelnu kaudsei buht; bet winna jaw gaddu tuhkstoschus wersini islaiduse bes masuna eefchanas.

Kahrlis. To nu gan noprohtu ka faule naw un ne warr ugguns buht, bet kas tad wianna irraid?

Tehws. Patte faule irr tumscha buhschana, bet winnai apfahrt irr spihdedamu starru twaiku-krohnis. Kad nu schis twaiku-krohnis sawus spihdedamus starrus, ko meh3 faules starrus

fauzam, us muhsu semmes lohdi schauj semmè, tad schi zaur to teef safildita, bes kà schee starri paschi irr karsti.

Kahrlis. Bes kà schee starri paschi irr karsti? To es ne saprohtu.

Tehws. Nu, tà kà divi malkas gabbali paleef karsti, kad tohs weenu ar ohtru stipri koh-pà bersch, tà . . .

Kahrlis. Bet pee kam tad faules starri berschahs?

Tehws. Pee gaisa, ko muhsu semme isdohd, un zaur ko tee schaujahs zauri, bet wissu wairaf pee paschas semmes.

Kahrlis. Nu saprohtu, tehr'. Bet woi tad faule irr tik leela, kà muhsu semme?

Tehws. Muhsu semme naw ne tik leela, ja to libdsina faulei klagt, kà tawa ballite prett muhsu bashizu.

Kahrlis. Teht'! un pirmin tu teizi, ka tahs zittas faules effoht wehl dauds leelakas, ne kà muhsu faule.

Tehws. Dauds tuhkstosch reis leelakas.

Kahrlis. Uhja! Zik tad tablu tahs buhs?

Tehws. Winnu tablunn naw ismehrojams. Ta tuwaka no schihm faulehm irr ahre, tur winna gaischi spihdedama swaigsnite, winnu nosauz: Sirii. Schi jaw dauds tuhkstosch reises irr leelaka, ne kà muhsu faule, bet tadehl arri dauds tuhkstoschas reises tablatu no mums atstahdinata. Laidees tik dohmàs zaur wissahm faulehm zauri, ko tur spihdedamas redsi, un kad zaur tahm wissahm buhst isstrebjis zauri, tad tahtak tu atkal tabdu paschu leelu pulku swaigsnau eeraudsifi. — Mibhtais dehlín! Mèhs zilweki ar sawahm boh-mahm ne warram nekad un nekahdu gallu, nekahdu robbeschu debbes-isplattijumam, kas ta kunga rohku darbs irr, eesuegt. Zilweks tomehr sanemm wissas radditas leetas kohpà un tahs nosauz: „pasauli.“

Kungas, zik dauds un leeli irr tawi darbi. Tu effi tohs wissus ittin gudri ectojsijis un reds, ta semme irr pilna tawas schehlastibas.

P. S.

Sibr. 19, 6. 7. 22, 20.

Dasch zilweks kahro labbyraht noslehpmuus sinnabt, bet to ne juht, kà tam ap sirds irr, kam noslehpmumi irr ustizeti, ko jitteem ne buhs is-teift. Jo kad tas tik weegla leeta buhtu, tad paschi swehti raksti ne fazzitu: ka tas pilnigs un warrens wihrs effoht, kas warr tà sawalditees, ka wahrda ne kluhp. Zik drihs ne ispsruht wahrda gallinsch, kad dauds us to willa, labbina un faldi kohrdina. Tadehl irr gan labbak noslehpmuus ne sinnabt, ne kà sinnabt.

Wezzòs laikòs kahds fehniensch Lisimachus wahrda, jautaja sawu draugu tà: „Mans mib-lais Philippides! ko buhs man tew doht no wissa ta, kas man peederr?“ — „Wissu ko tn ween gribbi,“ atteize Philippides, „bet tarvus noslehpmuus, augstais fehni, man ne dohd.“

Probtams ka dauds nelaines zaur noslehpmumu ispauschanu buhs redsejis.

• Meitina pehz mihlaka.

1.

Lihds putnineem, kad gaisa spehtu sraidabt, Sirds almentin!
Tad weentulle, pee tewim sreetu raubabt, Ut muttutin!

2.

Tad babla waiga, tur eelsch pufku leijas, Tew mekletu;
Un stummiga, ais winnas rohschu wijak, Tew fastaptu.

3.

Kur pawehni, tu mannim rohku sucedsi, Tik mibligi;
Kur pirnu muttiti no mannim luhdsi, Woi atmiini?

4.

Kur tuhkstosch engeli ar tew tik jauki, Man smaidija.
Un zerriba mann aplaimoja preeki, Tur paleija.

5.

Tab seebeja schihs puckites jo flaisli.
Tahs swaigsmites
Mann usfemehje til dauds jo spohschi
Nis uppites.

6.

Tur taggab klausu lagsbigallas gaudas
Vehz mihlaka.
Un weentuliba, scheinan kluffas raudas,
Slehds firsnina.

7.

Kaut sapni tu mann raudadamu bahlu
Jell redsehtu;
Kur paleija ais birsehm druwahm tahlu
Schei sehroju.

8.

Un tomehr tawu dahrgu engels bildi,
Vehgt ne spehju.
Tu, lai ir tahlumâ, ar mihlestibu pilbi!
Mann firsninu.

9.

Tew aismirst — !! tilkai weenu weetu sinnu —
Tur kappinâ;
Tur dseedafschu, scho nedseedamu wainu.
Raud oztina!

Schulm . . .

Teefas flubdinafchana.

Wissi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee
tahs atstahkas mantas ta nomirruscha Kihweesmuis-
schas sainneeka Kaspar Puttrin buhtu, tohp zaur scho
usaizinati, 6 neddelu starpâ un wifschwehlah libds 23.
August f. g. pee Krohna Kalnzeemas pagasta teefas pee-
teiktees, jo wehlah neweenu wairâ ne klausihâ. Kaln-
zeemâ, tai 4tâ Juhli 1844. 3

(L. S.) M. Kristin, pagasta wezzakajs.
(Nr. 234.) Hildebrandt, pagasta teefas fribweris.

Zittaâ flubdinafchanaâ.

No Krohna Kurfites muifschas waldischanaâ tohp sin-
nanu darrihts, ta turpatt 14tâ September f. g. lohpu-
un sirgu-tirgu bes tulleâ turrehs. 2

Us ta zekka no Jelgawas us Tullumu, no 6tas
libds rotai wersei, irr weena seewifschku reifas-kulle,
no melnas dsijas ar farkanahm puckitehm no ratteem
iskrittusi. Tai paschâ bija addiklis ar sudraba ad-
dikla dohfi, musselina laktats, diwi wihrifschku behr-
nu-elskini un tschetras schaktelites ar zukfura maifi.
Kas schihs leetas atrohn, tohp luhgts, tahs paschâs
prett peenahlamu pateizibas naudu nodoht kohp-
manna Joh. Heinv. Schwollmanna bohtâ Jelgawâ. 2

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Mihgâ, tanni 3schâ Juhli 1844.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahldertis gelbeja	I	33	I pohds kannepu tappe maksahs ar	I	—
I puhrs rudsu tappe maksahs ar	I	35	I — linnu labbakas surtes — —	I	80
I — kweeschu — —	2	25	I — — siltakas surtes — —	I	60
I — meeschu — —	1	5	I — tabafa — —	—	65
I — meeschu = putrainu — —	1	50	I — dselses — —	—	75
I — ausu — —	—	65	I — sweesta — —	2	40
I — kweeschu = miltu — —	2	60	I muzzâ filku, preefchu muzzâ — —	6	50
I — bibdeletu rudsu = miltu — —	1	75	I — — wihfichnu muzzâ — —	6	75
I — rupju rudsu = miltu — —	1	35	I — farkanas sahls — —	7	—
I — firnu — —	1	40	I — rupjas leddainas sahls — —	6	—
I — linnu = sehklas — —	—	—	I — rupjas boltas sahls — —	4	10
I — kannepu = sehklas — —	1	25	I — smalkas sahls — —	4	—
I — kimmenu — —	5	—			

W r i h w d r i k k e h t .